

lands ca. honderdtwintigduizend – evenwel waren in de rijen van de *Wehrmacht* talrijke *SD*'ers ondergedoken; dezen hadden vaak geknoeid met hun papieren of hun haar geverfd of op andere wijze getracht zich moeilijk herkenbaar te maken.

Op een kleine rest na die straks ter sprake komt, werden allen eerst in en bij Den Helder verzameld, waar illegale werkers er in slaagden, ca. honderd *SD*'ers te identificeren. Die werden gevangen genomen. De eerste groep van de overigen, ca. tienduizend man sterk, begon op 25 mei aan een trektocht naar gevangenenkampen in West-Duitsland, waarbij zij, na de Afsluitdijk gepasseerd te zijn, door Friesland en Groningen marcheerde en succesievelijk in zes bewaakte tentenkampen overnachtte. Op die eerste groep volgden andere – de laatste verliet Den Helder op 5 juni. In Den Helder werd aan de Duitse militairen al veel ontnomen dat zij kennelijk hadden geroofd, maar die controle was niet volledig, zodat de Noordhollanders, Friezen en Groningers met ergernis zagen dat zich bij de colonnes van de *Wehrmacht* veel paarden bevonden en dat talrijke Duitse militairen nog een fiets bij zich hadden. Het Militair Gezag werd gewaarschuwd en nam het hoofd van de *Shaef*-missie in Nederland, *Major-General* J. G. W. Clark, in de arm – deze vloog onmiddellijk naar het Canadese hoofdkwartier in Duitsland, teneinde te bewerkstelligen dat er in het laatste kamp op Nederlandse bodem voor zou worden gewaakt dat de Duitsers niets zouden meenemen waar zij geen recht op hadden. In totaal werden bij hen bankbiljetten ter waarde van f 15 mln (en grote hoeveelheden voedsel en textiel) in beslag genomen – hun fietsen, ca. 15 000, moesten zij alle afstaan alsook de ca. 10 000 paarden die zij bij zich hadden. Het Militair Gezag droeg er via de Provinciale Voedselcommissarissen zorg voor dat die paarden zoveel mogelijk aan hun eigenaren, meestal boeren, teruggegeven werden – de fietsen werden door het Militair Gezag gedistribueerd.

De kleine rest die niet werd afgevoerd, bestond uit militairen van de

Russisch gesteld rapport bij zich waarin hun verdiensten voor de Geallieerde oorlogvoering werden onderstrept. Dat rapport en een tweede dat door de Canadezen was opgesteld, bevorderden dat de Georgiërs ongemoed naar hun geboortegrond konden terugkeren. Andere Russische militairen evenwel die, zonder ooit in opstand te komen, zij aan zij met de *Wehrmacht* hadden gevochten (zulks veelal om aan de hongerdood in de *Wehrmacht*-kampen voor Russische krijgsgevangenen te ontkomen), werden naar Russische concentratiekampen gedeporteerd waar velen omkwamen. Van die anderen werd een groot deel tegen hun wil door de Amerikanen en Britten aan de Russen uitgeleverd.